

Porezni tretman poduzetničke aktivnosti

Margetić, Margareta

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:131972>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT
TURIZMA I SPORTA

Margareta Margetić

**POREZNI TRETMAN PODUZETNIČKE
AKTIVNOSTI**

ZAVRŠNI RAD

Čakovec, srpanj 2022.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT
TURIZMA I SPORTA

Margareta Margetić

**TAX TREATMENT OF ENTREPRENEURIAL
ACTIVITY**

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:
Magdalena Zeko, v. pred.

Čakovec, srpanj 2022.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU

ODBOR ZA ZAVRŠNI RAD

Čakovec, 19. srpnja 2022.

Država: Republika Hrvatska
Predmet: Porezni sustav

ZAVRŠNI ZADATAK br. 2021-MTS-I-30

Pristupnik: Margareta Margetić (00101474738)
Studij: Izvanredni preddiplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta
Smjer: Menadžment sporta

Zadatak: Porezni tretman poduzetničke aktivnosti

Opis zadatka:

U radu će se prikazati osnovni elementi poreznog sustava Republike Hrvatske te vrste i karakteristike pojedinih poreznih oblika. Prikazat će se i uloga poreza u ostvarivanju socijalnih, političkih, pravnih i ekonomskih ciljeva. Naglasak će se staviti na prikaz poreznog tretmana poduzetničke aktivnosti u Republici Hrvatskoj. Prikazat će se i kako porezna politika utječe na razvoj poduzetništva te kako porezi utječu na odluku o bavljenju određenom gospodarskom aktivnošću, ali i na oblik u kojem će se takva aktivnost obavljati. U uvodnim poglavljima definirat će se pojam poreznog sustava te prikazati funkcioniranje poreznog sustava Republike Hrvatske. U sljedećem poglavlju prikazat će se vrste i karakteristike pojedinih poreznih oblika. Prikazat će se i uloga poreza u ostvarivanju socijalnih, političkih, pravnih i ekonomskih ciljeva. Središnja poglavlja će prikazati oporezivanje svih oblika poduzetničke aktivnosti i utjecaj porezne politike na razvoj poduzetništva. Naglasak će se staviti na oblike u kojima se može obavljati određena gospodarska djelatnost te utjecaj oporezivanja na odabir oblika obavljanja određene djelatnosti. U završnim poglavljima prikazat će se porezni tretman poduzetničke aktivnosti u drugim zemljama Europske unije. Zaključno, prikazat će se mogućnosti moderniziranja poreznog sustava s obzirom na porezni tretman poduzetničke aktivnosti.

Zadatak uručen pristupniku: 28. siječnja 2022.
Rok za predaju rada: 20. rujna 2022.

Mentor:

Predsjednik povjerenstva za
završni ispit:

ZAHVALA

Zahvaljujem svojoj mentorici, Magdaleni Zeko, na ukazanom povjerenju, podršci te korisnim savjetima prilikom pisanja završnog rada.

“Da bi se uspješno izvršio neki zadatak potrebno je ne samo da dadneš najbolje što imaš od sebe, nego i da izvučeš najbolje iz onih koji su pod tvojim vodstvom.”
– George W. Goethals

Zahvaljujem i svojoj obitelji, roditeljima i suprugu, na neizmjernoj podršci tijekom ove tri godine mog studiranja.

„Obitelj nije jedna važna stvar, ona je sve.“
– Michael J. Fox

Margareta Margetić

Sažetak

Pravni okvir za oporezivanje poduzetničke aktivnosti u Republici Hrvatskoj čine Zakon o porezu na dobit, Zakon o porezu na dohodak, Zakon o porezu na dodanu vrijednost te čitav niz podzakonskih propisa. Putem oporezivanja dobiti poduzetnika prikupljaju se porezni prihodi koji predstavljaju javne prihode državnog proračuna te služe za financiranje javnih potreba sukladno alokaciji prikupljenih sredstava u obliku javnih rashoda. Poduzetnička aktivnost u Hrvatskoj djeluje poticajno na njezin porezni sustav jer mu omogućuje snažnu izdašnost determiniranih poreznih oblika da bi se mogli ostvariti društveni, ekonomski, politički i pravni ciljevi Hrvatske te da bi se održala stabilnost njezinih javnih financija. Uspješan porezni sustav ovisi o mnogim čimbenicima i elementima, a zadatak poduzetnika je utvrditi i održati željenu ravnotežu. Postoje dva osnovna oblika poreza unutar kojih se zatim razvrstavaju i skupine poreznih oblika (Izravni i neizravni porezi). Hrvatski sustav poreza na dobit nije neutralan i prvenstveno je pod utjecajem brojnih izuzeća i poticaja čiji je cilj prije svega privlačenje ulaganja. Porezni tretman poduzeća u Hrvatskoj u usporedbi sa zemljama članicama Europske unije je jak i koncipiran na načelima jednostavnosti, transparentnosti i niskih nominalnih stopa oporezivanja. Prikupljeni porezi nastali poslovnom aktivnošću poduzetnika koji su ostvarili pozitivan financijski rezultat služe za financiranje prioritetnih javnih potreba kao što su zdravstvo, obrazovanje, rad državnih službi i slično. Time se događa prelijevanje financijskih sredstava iz privatnog u javni sektor, gdje poduzetnici ostvarenjem poslovnog uspjeha indirektno financiraju javne potrebe, od kojih imaju koristi svi, a ne ciljano oni. Poduzetništvo kao ekonomska aktivnost koja dovodi do gospodarskog rasta je jedan od najvažnijih čimbenika uspješnosti ekonomije neke zemlje. Stoga je vrlo važno razumjeti kako porezna politika utječe na razvoj poduzetništva. Porezi mogu biti element koji će utjecati na odluku o pokretanju novog posla. U završnom radu će biti prikazan porezni sustav Republike Hrvatske i njegov utjecaj na poduzetnike, počevši od poreza općenito te će se prikazati način oporezivanja poduzetnika i uloga poreza na poslovanje i poduzetničku aktivnost.

Ključne riječi: *porez, poduzetništvo, oporezivanje dobiti, porezna politika, javni prihodi.*

Sadržaj

1. UVOD.....	6
2. POREZI I POREZNI SUSTAV	7
2.1 Porezni sustav Republike Hrvatske	7
2.2 Podjela poreza.....	8
2.2.1 Izravni porezi.....	10
2.2.2 Neizravni porezi	14
3. POREZNI TRETMAN PODUZETNIČKE AKTIVNOSTI	18
3.1. Obveznici Poreza na dobit.....	18
3.2. Obveze prema Poreznoj upravi.....	18
3.3. Porezni tretman u Republici Hrvatskoj	19
3.4. Usporedba poreznog tretmana Hrvatske i Europske unije	26
4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	28
5. ZAKLJUČAK.....	31
6. LITERATURA	32
Prilozi	35

1. UVOD

U Hrvatskoj je prisutan kompleksni porezni sustav s više poreznih oblika u kojima dominiraju izravni i neizravni porezi. Najvažniji i najizdašniji porezni oblici u Hrvatskoj su porez na dodanu vrijednost (PDV), porez na dobit, porez na dohodak i trošarine.

Porezni tretman poduzetničke aktivnosti u Hrvatskoj se odnosi na oporezivanje poduzetničke aktivnosti putem PDV-a, poreza na dobit i dohotka, odnosno plaća zaposlenika u poduzećima. Zadatak poreznog sustava, Vlade i Porezne uprave je osigurati da zakoni o porezima slijede načela efikasnosti, pravednosti, izdašnosti, jednostavnosti i stabilnosti kako bi suradnja s poreznim obveznicima bila otvorena i učinkovita, na obostranu korist.

Porezna opterećenja poduzetnika su različita sukladno poreznim oblicima i poreznim stopama koje se na njih primjenjuju. Kako porezni tretman poduzetničke aktivnosti značajno doprinosi ukupnom poreznom opterećenju rada, on je također relevantan čimbenik međunarodne konkurentnosti (Paturot i sur., 2013).

Cilj završnog rada je obuhvatiti ključne pojmove u vezi poduzetništva i poreznog sustava te njegovog utjecaja na poduzetničko poslovanje i gospodarski rast. Za istraživanje su prikupljeni većinom sekundarni podaci iz relevantne literature, članaka i internetskih podataka, primarno iz internetskih baza podataka poput Hrčka, ResearchGatea, EUROSTAT-a i Europske komisije. Podaci su prikupljeni neempirijskom metodom, a u izradi rada su korištene metode deskripcije, sinteze, dedukcije i analize. Analizirani su već postojeći podaci iz razdoblja od osamostaljivanja Republike Hrvatske te su iz njih doneseni zaključci i predviđanja za budućnost. Literatura je većinski uključivala cjelovite članke i izvještaje Ministarstva financija. U zaključku rada će se sintetizirati najvažniji i relevantni podaci.

2. POREZI I POREZNI SUSTAV

Porezni sustav podrazumijeva sve oblike javnih prihoda nametnutih autoritetom države, uključujući i sve doprinose na plaće i iz plaća. Radi boljeg razumijevanja terminologije porezni sustav podrazumijeva instrumentalnu strukturu, a porezna politika varijaciju tih instrumenata radi ostvarivanja određenih ciljeva države (Jelčić, 2001).

2.1 Porezni sustav Republike Hrvatske

Suvremeno društvo postavlja brojne zahtjeve na porezne sustave, a shodno tome, isti zahtjevi su stavljeni i pred porezni sustav Republike Hrvatske. Prvi takav zahtjev jest harmonizacija poreza koja uključuje usklađenost između poreznih sustava i mjera porezne politike tj. poreznih propisa i zakona. Porezi trebaju biti neutralni što znači povećanje učinkovitosti poreznog sustava bez stavljanja pritiska na balans između socijalnih i ekonomskih potreba stanovništva i poreznih obveznika; država fiskalnom politikom treba olakšati rizik donošenja odluka poduzetnicima i poreznim obveznicima, ali i ostvariti svoje fiskalne ciljeve kako bi državni proračun mogao uspješno funkcionirati. Država bi trebala kontinuirano raditi na smanjenju poreznog opterećenja putem reformi koje potiču ekonomsku dobit, koje se fokusiraju na povećanje proizvodnje, zaposlenosti i smanjenje inflacije, povećanje broja zaposlenika i olakšavanje sklapanja poslova te politika koje olakšavaju provedbu poduzetničkih ideja i direktno utječu na povećanje broja poreznih obveznika, a samim time i na povećanje prihoda od poreza u ukupnom BDP-u. U poreznom sustavu svake zemlje oporezivanje treba vršiti jednostavno. Nedvosmisleni, jasni, precizni te razumljivi porezni zakoni i propisi olakšavaju sam proces oporezivanja za porezne službe te smanjuju mogućnost za utaje poreza. Inovativne i pravovremene porezne reforme smanjuju broj poreznih izuzeća i olakšica, proširuju poreznu osnovicu te smanjuju granične porezne stope. Samim time se olakšava proces oporezivanja za službe te se smanjuje rizik od nastanka privilegiranih grupa poreznih obveznika.

Za porezni sustav je neophodno da se primarno više oporezuje potrošnja u odnosu na oporezivanje dohotka. Logičnost tvrdnje da ljudi rade kako bi potrošili dohotke treba uzeti u obzir prilikom reformi koje prednost daju porezu na potrošnju. Smanjenjem poreza na dohodak se čuva kupoprodajna moć poreznih obveznika, potiče proizvodnja,

potrošnja i ostvarenje novih radnih mjesta. Suprotno tomu, povećanjem poreza na potrošnju se pozitivno utječe i na štednju te na gospodarski napredak zemlje.

Konačno, pravednost u oporezivanju naglašava važnost k što većoj ravnoteži između horizontalne i vertikalne jednakosti u oporezivanju te važnost sprječavanja nastanka privilegiranih grupa unutar skupina poreznih obveznika (Ministarstvo financija, 2005). Svi navedeni zahtjevi su za porezni sustav kompleksni i izazovni te se porezni sustav njima mora prilagoditi kako bi mogao optimalno funkcionirati.

Prilikom oblikovanja i formulacije poreznih obveza i zakona kojih se porezni obveznici moraju pridržavati, političko vodstvo bi trebalo uzeti u obzir sljedeća načela (Ministarstvo financija, 2005): efikasnost, pravednost, izdašnost, jednostavnost i stabilnost. Načelo efikasnosti nalaže kako porezi ne bi trebali utjecati na cijene proizvoda ili usluga što bi osiguralo efikasnost upotrebe gospodarskih resursa. Načelo pravednosti ističe važnost pravedne raspodjele poreznih obaveza unutar članova zajednice, odnosno poreznih obveznika. Prema načelu izdašnosti, javni rashodi se financiraju prihodima od poreza i stoga pravilno raspodijeljeni porezi osiguravaju dovoljan novčani iznos za održivost javnog sustava i pokrivanje troškova javnih rashoda. Prema načelu jednostavnosti porezi bi trebali biti jasno objašnjeni te jednostavni za primjenu kako bi se smanjili troškovi administracije prilikom oporezivanja. Načelo stabilnosti podrazumijeva mogućnost promjene u procesu oporezivanja, no naglašava kako ove promjene moraju biti opravdane; porezni sustav mora biti stabilan kako bi se donijele ispravne ekonomske odluke (OECD, 2013 (a)).

Kompleksnost formulacije poreznog sustava i uspješne implementacije poreznih zakona otežava podjednako poštovanje svih navedenih načela. Pravednost poreznog sustava ne znači da je sustav efikasan te često samim time postaje i kompliciran. Uspješan porezni sustav ovisi o mnogo faktora i elemenata, a zadaća vladajućih je odrediti i očuvati željeni balans u svrhu očuvanja i uspostave blagostanja stanovnika države, ali i u svrhu fiskalnog očuvanja ekonomije javnih službi (OECD, 2013(b)).

2.2 Podjela poreza

Postoje dva temeljna oblika poreza unutar kojih se potom klasificiraju grupe poreznih oblika, a čine ih izravni i neizravni porezi. Izravni porezi koji se nazivaju još neposredni ili direktni, a to su porezi kojima se oporezuje imovina odnosno dohodak direktno,

neposredno se nadovezujući na činjenicu da postoje. Takvi porezi izravno se razrezuju na one osobe ili kućanstva koja moraju snositi teret poreza. Neizravni porezi odnosno indirektni ili posredni su porezi koji se također plaćaju iz dohotka, ali ne u njegovom statičnom stanju, nego u njegovom dinamičnom stanju tj. kad se i samo kad se troši. Za razliku od izravnih poreza koji opterećuju dohodak i imovinu neposredno kod gospodarskih subjekata, uvažavajući osobne okolnosti onoga tko snosi, neizravni porezi vezuju se uz troškove, prihode ili određene transakcije bez obzira u kakvim se okolnostima nalazi oporezovana osoba.

Porezna reforma u Republici Hrvatskoj počinje 1994. godine reformom izravnih poreza i samom osnivanju i osposobljavanju porezne administracije. 1998. u Hrvatsku je uveden porez na dodanu vrijednost, odnosno PDV i time su stvoreni svi oblici za karakterističnu tržišnu demokraciju.

Tablica 1. Podjela poreznog sustava Republike Hrvatske

Temeljni izravni porezi	Temeljni neizravni porezi
Porez na dobit	Porez na dodanu vrijednost (PDV)
Porez na dohodak	Trošarine
Prerez porezu na dohodak	Porez na promet nekretnina

Izvor: obrada autorice prema Jelčić, B. (2001). Javne financije. Zagreb, RRiF-plus

Porezni prihodi različitih razina vlasti uključuju poreznu podjelu na državne, županijske i općinske, odnosno gradske poreze koje plaćaju porezni obveznici. Državne i lokalne jedinice vlasti dijele prihode od nekih poreza što je određeno Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prihodi od poreza na dohodak se dijele između države, županije, općine i grada, dok se prihodi od poreza na promet nekretnina dijele između države, općine i grada. Gradovi i općine neovisno o državi propisuju vlastite stope plaćanja poreza na dohodak po potrebi. Dodatno, u porezni sustav Republike Hrvatske spadaju i neki drugi porezi koji uključuju poreze na klađenje, igre u kasinima, na dobitke od igara na sreću, lutrijskih igara i druge. Kladionice, lutrija i slična poduzeća plaćaju dodatne naknade na priređivanje ovih igara te također postoji i

propisana naknada za priređivače nagradnih igara koja se uplaćuje za svrhu financiranja Hrvatskog Crvenog križa (Jelčić, 2001).

Porezi daju najveći doprinos državnim proračunskim prihodima. Porezna reforma u Republici Hrvatskoj u 2021. godini je za cilj imala smanjiti ukupno porezno opterećenje, povećati konkurentnost tržišta na međunarodnom tržištu rada, izgraditi pravedniji porezni sustav koji bi bio stabilan, održiv i jednostavan. S tom poreznom reformom najviše je došlo do promjena kod Poreza na dohodak, Poreza na dobit i kod PDV-a.

Promjene u Zakonu o porezu na dohodak (NN,138/20) odnosile su se na smanjenje porezne stope poreza na dohodak s 24 % na 20 %, stope od 36 % na 30 %, te za konačni dohodak stopa s 12 % na 10 %. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (NN, 138/20) smanjena je stopa s 12 % na 10 % za one porezne obveznike koji ostvaruju prihode do 7.500.000,00 kn, dok se za sve ostale, odnosno obveznike koji su ostvarili prihode jednake ili veće od 7.500.000,00 kuna, primjenjuje stopa od 18 %. Također, prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost (NN,138/20) došlo je do povećanja praga za primjenu postupka oporezivanja prema naplaćenim naknadama s 7.500.000,00 kuna na 15.000.000,00 kuna godišnje (Pravo i porezi br.12/20).

Sve navedene promjene zbog implementirane porezne reforme doprinijele su relativnoj stabilizaciji državnog proračuna, rastu poreznih prihoda i njihovoj učinkovitijoj alokaciji i podmirenju javnih rashoda te zadovoljenju javnih potreba građana.

2.2.1 Izravni porezi

Porezni oblik izravnog poreza predstavlja vrlo važan oblik prihoda u državnom proračunu. Izravni porezi namijenjeni su osobama koje ih plaćaju, opterećuju osobe te su obično oblikovani tako da je njihova visina izravno vezana uz gospodarsku snagu poreznih obveznika, koja se izražava s pomoću njihova dohotka ili neto imovine (Hrvatska enciklopedija, 2022.). Ovi se porezi izračunavaju kao određeni postotak na dohodak ili na imovinu te se odnose na osobu koja je porezni obveznik te mora platiti porez. Ne mogu prevaliti na drugu osobu, a posljedično tomu da se zaključiti kako je onaj koji plaća, onaj tko snosi porez. Prema Jelčić (2001), skupinu izravnih poreza čine porez na dohodak, prirez porezu na dohodak i porez na dobit.

Porez na dohodak zauzima središnje mjesto u poreznim sustavima suvremenih država zbog svoje velike izdašnosti i širokih mogućnosti da se rabi kao pogodan instrument za

ostvarenje kako fiskalnih, tako i nekih nefiskalnih ciljeva oporezivanja. Dohodak se smatra najvažnijim izvorom prihoda fizičkih osoba pa je porez na dohodak danas najvažniji porezni oblik. Danas on ima status suvremenog poreza, a svoje povijesno podrijetlo veže uz porez na imovinu. Njegova bitna uloga očituje se u njegovoj primjeni kao instrumentu fiskalne politike, politike raspodjele, konjunkturane politike i politike rasta. Prilikom raščlambe samog pojma, naglasak se stavlja na činjenicu da je ishodište poreza na dohodak princip plaćanja poreza prema ekonomskoj snazi, a tu ekonomsku snagu predstavlja sam predmet oporezivanja – dohodak. Najvažnija smjernica u shvaćanju samog pojma poreza na dohodak je ta da je on najosobniji osobni porez, povezan uz individualnu osobu poreznog obveznika. Porez na dohodak se definira kao izravan porez koji se nameće izravno na dohodak osobe koja snosi porezni teret. Budući da se taj porez nameće prema progresivnim poreznim stopama, on ima takvo strukturno obilježje da se prilagođava sposobnostima plaćanja. Uvođenjem progresivnosti poreza na dohodak može se postići pravednija raspodjela dohotka nakon oporezivanja.

Porez na dohodak je kompliciran porezni oblik jer su prisutni brojni problemi pri njegovu oporezivanju (Jelčić i Jelčić, 1998) kao što je utvrđivanje oporezivog dohotka (porezni tretman izdataka za liječenje, obrazovanje, reprezentaciju), opredjeljenje za oporezivanje pojedinca, supružnika ili obitelji, izbor metode utvrđivanja porezne osnovice. Utvrđivanje poreza često dovodi do zadiranja porezne vlasti u intimu poreznih obveznika te primjena brojnih poreznih oslobođenja i olakšica nameće dilemu o tome je li porezni teret ravnomjerno raspoređen.

Pri oporezivanju dohotka je uobičajeno primijeniti Haig–Simonsovu definiciju prema kojoj poreznu osnovicu mora činiti dohodak iz svih izvora.

Najvažnije karakteristike poreza na dohodak su (Jelčić i Jelčić, 1998): porez na dohodak odnosi se na ukupan dohodak poreznog obveznika te se oporezivanje vrši na neto dohodak koji se smatra razlikom između bruto dohotka i troškova oporezivanja. Razlikuje se od poreza na prihod, kojim se oporezuju samo pojedini oblici prihoda, stvarno ostvareni, a ne pretpostavljeni dohodak. Pod tim se podrazumijeva da se respektiraju, i kao odbitne stavke tretiraju troškovi, koji su bili potrebni da bi se sam dohodak ostvario. Nasuprot porezu na potrošnju, koji je orijentiran na trošenje dohotka, porez na dohodak se zasniva na stjecanju dohotka te se on oporezuje neovisno o svrsi trošenja i izvora iz kojih je

ostvaren. Tu još treba napomenuti i karakteristiku osobnog subjektivnog poreza jer se tu uzimaju u obzir posebne osobne okolnosti koje su povezane s poreznim obveznikom.

Porez na dohodak je subjektivan i direktan porez što znači da se plaća prije i neovisno o trošenju dohotka, pretpostavlja postojanje mnogih poreznih olakšica i oslobođenja. To je jedan od najsloženijih poreznih oblika i poprilično je skup za poreznu administraciju: potrebna je dobro organizirana Porezna uprava, spremnost poreznog obveznika na suradnju i organiziran sustav evidencije podataka za razrez poreza.

Tablica 2. Porezne stope godišnjeg poreza na dohodak u Hrvatskoj

Godišnja porezna osnovica	Porezna stopa godišnjeg poreza za dohodak
Do 360.000,00 kn godišnje	20 %
Više od 360.000,00 kn godišnje	30 %

Izvor: obrada autorice prema Zakonu o porezu na dohodak, NN br.115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20

Priraz porezu na dohodak pripada jedinici lokalne samouprave u kojem je prebivalište odnosno boravište obveznika plaćanja priraza poreza na dohodak. Stopu te obvezu plaćanja istoga odlukom propisuje tijelo jedinice lokalne samouprave.

Porez na dobit je porez koji plaćaju poduzetnici u ostvarenju pozitivnih financijskih rezultata od svojih poduzetničkih aktivnosti. Porezi se plaćaju na oporezivi prihod tvrtke, koji uključuje ostvareni prihod umanjen za trošak prodanih proizvoda, opće i administrativne troškove, troškove prodaje i marketinga, istraživanje i razvoj, amortizaciju i ostale operativne troškove.

Četiri su temeljna elementa koji određuju karakter svakog poreza na dobit (Kesner-Škreb, 2004): porezna osnovica, porezni obveznik, porezna stopa i porezne olakšice. Navest ćemo te elemente hrvatskog poreza na dobit.

Osnovica za oporezivanje dobiti je ostvarena dobit poduzeća u određenom obračunskom razdoblju. Hrvatski Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10,

22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, dalje: Zakon o porezu na dobit) tretira poreznu osnovicu kao dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema odredbama Zakona.

Stope poreza na dobit uvelike se razlikuju od zemlje do zemlje, a neke se zemlje zbog niskih stopa smatraju poreznim oazama. Korporacijski porezi mogu se smanjiti raznim odbicima, državnim subvencijama i poreznim rupama pa je efektivna korporativna porezna stopa, stopa koju korporacija stvarno plaća, obično niža od zakonske stope; navedena stopa prije bilo kakvih odbitaka.

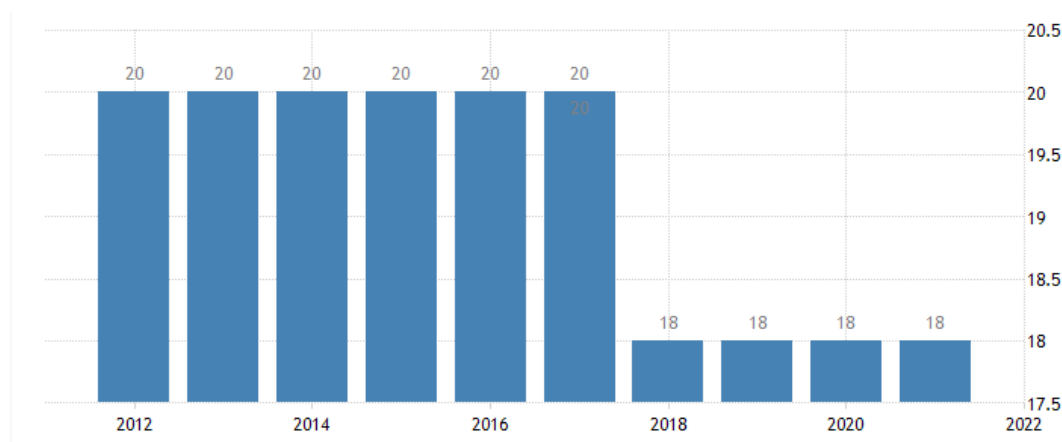
Tablica 3. Porezne stope poreza na dobit u Hrvatskoj

Godišnja porezna osnovica	Porezna stopa poreza na dobit
Do 7.500.000,00 kn u poreznom razdoblju	10 %
Jednako ili veće od 7.500.000,00 kn u poreznom razdoblju	18 %

Izvor: obrada autorice prema Zakonu o porezu na dobit

Osnovica poreza na dobit je dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit. Hrvatski rezidenti plaćaju porez na dobit ostvarenu u Hrvatskoj i inozemstvu, a nerezidenti (npr. podružnice) plaćaju porez na dobit samo na dobit ostvarenu u Hrvatskoj. Porezna osnovica uključuje i dobitke od likvidacije, prodaje, promjene pravnog oblika i diobe poreznog obveznika ako se utvrđuje po tržišnim vrijednostima.

Grafikon 1. Porez na dobit u Hrvatskoj 2012. – 2021. godine

Izvor: Trading Economics. Croatia Corporate Tax Rate.

2.2.2 Neizravni porezi

Neizravni porezi su oni porezi koje ne snose oni koji ih uplaćuju u proračun neke zemlje, nego se u većini slučajeva prevaljuju na ostale porezne obveznike. Oni preko cijene svojih proizvoda ili ponuda prenose teret snošenja poreza na krajnje potrošače, odnosno na potrošače. Prema Jelčić (2001), neizravni porezi uključuju porez na dodanu vrijednost (PDV), trošarine i porez na promet nekretnina. Jedan od najpoznatijih neizravnih poreza je porez na dodanu vrijednost (PDV).

Republika Hrvatska ima veći broj poreznih oblika, ali PDV se u Hrvatskoj ističe kao jedan od onih koji imaju najveći udio u ukupnim poreznim prihodima državnog proračuna. Kao takav je u Hrvatskoj veoma snažan porezni oblik, izdašan, primjenjiv u svakodnevnim poslovnim aktivnostima te je vrlo specifičan u odnosu na druge.

Obveznici PDV-a su: svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti, svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva (npr. građani i ministarstva), obveznik koji na području Republike Hrvatske nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga čije je mjesto oporezivanja u Republici Hrvatskoj (osim ako PDV plaća hrvatski primatelj dobara ili

usluga). Porezni obveznici koji imaju sjedište u Europskoj uniji mogu u Republici Hrvatskoj imenovati poreznog zastupnika, dok porezni obveznici koji imaju sjedište izvan Europske unije moraju imenovati poreznog zastupnika kao osobu koja je obvezna platiti PDV te tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, komore te druga tijela s javnim ovlastima ako obavljaju gospodarsku ili drugu djelatnost, a neoporezivanje tih djelatnosti bi dovelo do znatnog narušavanja načela tržišnog natjecanja (Ministarstvo financija).

On u državnom proračunu predstavlja primitak i bilježi se na razini državnog poreza. Drugi porezni oblici smatraju se zajedničkim porezima, pa djelomično pripadaju državnom, a djelomično lokalnim proračunima, dok PDV u potpunosti pripada državnom proračunu.

PDV je u Hrvatsku primarno uveden 1998. godine, a u svom povijesnom razvoju doživio je brojne izmjene poreznih stopa, zakonskih dopuna i promjena u režimu sustava PDV-a, posebice nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju 2013. godine, gdje je Hrvatska svoj sustav PDV-a prilagodila Direktivi EU-a o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost.

Reforme PDV-a u Hrvatskoj nastupile su brzo po njegovu uvođenju tijekom 2000. godine i u 2013. godini, kako je navedeno gore. Ostale porezne promjene PDV-a obuhvaćale su diskrecijske mjere jer je PDV u Hrvatskoj primarno uveden kao jednostopni porez, a kasnije je postao višestopni. Opća stopa PDV-a u Hrvatskoj od 1. ožujka 2012. iznosi 25 %, dok se za određene proizvode i usluge primjenjuju niže stope od 13 % i 5 %.

Porez na dodanu vrijednost predstavlja svefazni porez na promet koji se obračunava u svakoj fazi proizvodno-prodajnog ciklusa, ali samo na iznos dodane vrijednosti koja se oblikovala u toj fazi, a ne na cjelokupnu vrijednost proizvodnje (Kesner Škreb, 1995.). Dodana vrijednost može se definirati kao razlika između vrijednosti prodaje proizvedenih dobara i usluga, i vrijednosti kupovina inputa (ali ne inputa rada) kojima su ta dobra i usluge proizvedeni (Kesner Škreb, 1995). Ovdje dodana vrijednost predstavlja onu vrijednost poduzeća koju ono u proizvodnji dodaje svojim proizvodnim inputima prije nego što ih plasira na tržište kao finalne gotove proizvode namijenjene prodaji.

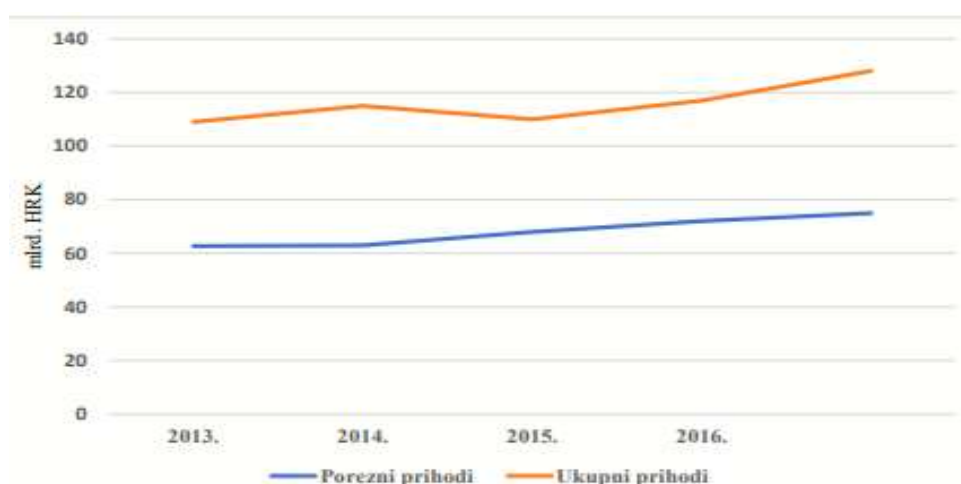
Tablica 4. Karakteristike PDV-a i izračun porezne stope

FAZE	Subjekti prometa	Prodaja u KN	Kupnja (input)	Dodana vrijednost	Bruto obračun poreza	PDV	Porezna stopa 25%
1	2	3	4	5	6	7	8
I faza	Stočar- proiz. kože	200	-	200	(44)	44	
II faza	Industrija kože – cipela	600	200	400	(132)	88	(32-44)
III faza	Trgovina na veliko	800	600	200	(176)	44	(176-132)
IV faza	Trgovina na malo	1000	800	200	(220)	44	(220-176)
V faza	Potrošač plaća 220 kuna poreza, a uplate u državni proračun odvijaju se dinamikom i vremenom kako je to navedeno u koloni 7. ove tablice						

Izvor: Šimović, H., Deskar – Škrbić, M. (2016). Efikasnost poreza na dodanu vrijednost u Hrvatskoj. EFZG working paper series, No. 02, str. 7

PDV u Hrvatskoj ima status državnog i općeg poreza koji se primjenjuje na sve poslovne aktivnosti poduzeća. Oni proizvode i distribuiraju svoje proizvode, a na razliku kupnje inputa i prodaje outputa se obračunava PDV.

Grafikon 2. Kretanje poreznih prihoda u RH u periodu od 2013. do 2017.

Izvor: Ministarstvo financija. (2017). Državni proračun za 2017. godinu.

Ukupan udio od poreznih prihoda u BDP-u kontinuirano raste. Najveći udio u BDP-u ima upravo PDV, zatim slijede neizravni porezi, a od izravnih poreza najveći udio u BDP-u ima upravo porez na dohodak. Ipak, porez na dohodak važan je izvor javnih prihoda jer su trenutno prihodi od poreza na dohodak činili gotovo četvrtinu ukupnog oporezivanja, 24 % u zemljama OECD-a (OECD, 2013a) i 21 % u EU-27 (European Commission, 2013(b)). U Hrvatskoj porez na dohodak činio je 6,3 % BDP-a u 2017. godini te se time svrstala u skupinu zemalja s najnižim doprinosom od poreza na dohodak. Najniža je bila Rumunjska s 6,1 % (European Commission 2013(b)).

Tablica 5. Udio poreznih prihoda u BDP-u Hrvatske s obzirom na oblik poreza od 2013. do 2017.

	2013	2014	2015	2016	2017	Prihod 2017 (mlrd €)
Oblik poreza	% BDP-a					
Neizravni porezi	18,6	18,6	19,2	19,5	19,6	9,6
PDV	12,6	12,6	12,8	12,9	13,2	6,5
Porezi i carine na uvoz (bez PDV-a)	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Porez na proizvodnju	4,6	4,8	5,0	5,1	5,2	2,5
Ostali porezi na proizvodnju	1,1	1,1	1,3	1,3	1,1	0,6
Izravni porezi	6,5	6,3	6,1	6,5	6,3	3,1
Porez na dohodak	3,8	3,9	3,5	3,6	3,3	1,6
Porez na dobit	2,0	1,8	1,9	2,2	2,3	1,1
Ostalo	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,3
Socijalni doprinosi	11,2	11,8	12,0	11,9	11,9	5,8
Poslodavci	5,7	6,1	6,3	6,0	5,9	2,9
Kućanstva	5,5	5,7	5,6	5,9	5,9	2,9
UKUPNO	36,3	36,7	37,3	37,8	37,8	18,5

Izvor: Ministarstvo financija. (2017). Državni proračun za 2017. godinu.

Među zemljama članicama EU-a porezni prihodi iskazani udjelom u BDP-u rastu te su 2017. iznosili 40,2 %. U Hrvatskoj su iznosili ukupno 37,8 % što je jednako kao i prethodne godine (Ministarstvo financija, 2017).

3. POREZNI TRETMAN PODUZETNIČKE AKTIVNOSTI

Poduzetnička aktivnost u Hrvatskoj podložna je kompleksnom poreznom tretmanu. Takav tretman odnosi se na oporezivanje poduzeća PDV-om i porezom na dobit, ali i primjenom poreza na dohodak na plaće zaposlenika u tim poduzećima.

Porezni obveznici koji obavljaju svoju poduzetničku djelatnost u Hrvatskoj i u njoj ostvare dobit, na istu plaćaju porez na dobit. Inozemni obveznici plaćaju porez na dobit u Hrvatskoj na onu dobit koja je ostvarena u Republici Hrvatskoj njihovim poduzetničkim aktivnostima.

3.1. Obveznici Poreza na dobit

Prema Zakonu o porezu na dobit obveznici poreza na dobit su: trgovačka društva i druge pravne osobe, rezidenti RH koji obavljaju gospodarsku djelatnost samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, tuzemne poslovne jedinice inozemnih poduzetnika (nerezident), fizičke osobe koje su izjavile da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak, fizičke osobe koja u prethodnom poreznom razdoblju ostvari ukupne primitke veće od 7.500.000,00 kuna. Iznimno, tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave, Hrvatska narodna banka, državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska društva i savezi, zaklade i fundacije nisu obveznici poreza na dobit osim ako obavljaju određenu gospodarsku djelatnost čije bi neoporezivanje dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu. Obveznici poreza na dobit su poduzetnici koji nisu posebno navedeni niti su obveznici poreza na dohodak prema odredbama Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o porezu na dohodak, a čija se dobit ne oporezuje drugdje.

3.2. Obveze prema Poreznoj upravi

Registracijom pravnih osoba kod nadležnog Trgovačkog suda odnosno fizičkih osoba upisom u obrtni registar isti su obvezni dostaviti svu dokumentaciju Poreznoj upravi te time izvršiti upis u Registar poreznih obveznika. Dokumentacija koja se dostavlja je: Obrazac Prijava činjenica bitnih za oporezivanje, Obavijest o razvrstavanju Državnog

zavoda za statistiku prema NKD -u, Ovjereni i potpisani obrazac punomoći za e-poreznu (u 3 primjerka), Izjava o vođenju knjigovodstvenih poslova, podaci o kontakt osobi, broj telefona, fax, e-mail ili Ugovor o vođenju knjigovodstva kao i kontakt podaci odgovorne osobe. Isto tako, potrebno je dostaviti i Izjavu o mjestu obavljanja djelatnosti, ugovor o najmu sjedišta pravne osobe i poslovnog prostora ili dokaz o vlasništvu te Izjava o zaposlenim osobama i izjava o osiguranju direktora i članova uprave.

Porezni obveznik plaća predujam poreza na osnovi porezne prijave za prethodnu kalendarsku godinu odnosno za prethodno porezno razdoblje. Predujam se plaća mjesečno na kraju mjeseca za protekli mjesec, a utvrđuje se tako da se porezna obveza za prethodno porezno razdoblje podijeli s brojem mjeseci istoga razdoblja. Obveznik koji počinje obavljati djelatnost ne plaća predujmove do prve porezne prijave. Porezna uprava može na temelju zahtjeva, poreznog nadzora ili drugih podataka kojima raspolaže o poslovanju obveznika novim rješenjem utvrditi mjesečne predujmove ili drugo razdoblje plaćanja predujmova. Tim rješenjem se obvezuje poreznog obveznika od dana konačnosti do podnošenja nove porezne prijave (Porezni priručnik, 2015.)

Poduzetnici odnosno obveznici poreza na dobit dužni su nadležnoj Poreznoj upravi, a najkasnije 4 mjeseca nakon isteka razdoblja, dostaviti godišnju prijavu poreza na dobit. Uz navedenu prijavu potrebno je priložiti: financijska izvješća (bilanca te račun dobiti i gubitka, samo ako nisu dostavljeni u propisanim rokovima FINA-e), izjavu o načinu korištenja više plaćenog poreza, te drugu dokumentaciju prema zahtjevu Porezne uprave što podrazumijeva bruto bilancu, obrazloženja i iznose ako je porezni obveznik na obrascu PD iskazao uvećanje ili umanjene po više osnova. Prijava poreza na dobit podnosi se na Obrascu PD, na kojem je uz financijske podatke potrebno upisati i podatke o samom poreznom obvezniku, a to su: razdoblje za koje se podnosi, OIB, naziv odnosno ime i prezime poreznog obveznika, broj zaposlenih te datum i potpis poreznog obveznika (Porezni vjesnik, 4e/2022).

3.3. Porezni tretman u Republici Hrvatskoj

Porezna osnovica je dobit koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena odredbama Zakona o porezu na dobit. Poreznu osnovicu poreznog obveznika rezidenta čini dobit ostvarena u tuzemstvu i inozemstvu, a nerezidenta čini samo dobit ostvarena u tuzemstvu.

Porezna osnovica poreznog razdoblja dodatno se uvećava za: amortizaciju, 50 % troškova reprezentacije, iznos nepriznatih troškova za osobni prijevoz, manjkove na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore odnosno Hrvatske obrtničke komore, rashode utvrđene u postupku nadzora, troškove prisilne naplate poreza i drugih davanja i zatezne kamate između povezanih osoba, dobit kontroliranog inozemnog društva, troškove kazni za prekršaje i prijestupe, prekoračene troškove zaduživanja, povlastice i druge oblike imovinskih koristi, rashode darovanja iznad propisanih svota, kamate na zajmove dioničara i članova društva, kamate između povezanih osoba, rashodi od nerealiziranih gubitaka, amortizacija iznad propisanih stopa, iznos povećanja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice, vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja, vrijednosno usklađenje zaliha i financijske imovine, troškovi rezerviranja, povećanje porezne osnovice za sve druge rashode, te povećanje dobiti za ostale prihode, i ostala propisana povećanja, te sve druge rashode koji nisu izravno u svezi s ostvarivanjem dobiti.

Porezna osnovica poreznog razdoblja umanjuje se za: prihode od dividendi i udjela u dobiti, te naplaćenih otpisanih potraživanja, potpore u slučaju posebnih okolnosti, nerealizirani dobiti i ostali rashodi ranijih razdoblja, smanjenje dobiti za ostale prihode i ostala umanjenja i zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice, trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat, državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za istraživačko-razvojne projekte.

Hrvatski porezni sustav u tretmanu poduzetništva pruža poduzećima poticaje koji im omogućuju napredak poduzetničke aktivnosti, ali i olakšan porezni tretman u smislu uspostavljanja uspješnosti i kontinuiteta poslovanja. Tako su porezne olakšice za hrvatske poduzetnike definirane Zakonom o porezu na dobit i Pravilnikom o porezu na dobit (NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18, 1/19, 1/20, 59/20, 1/21), kao i domicilnim propisima koje se odnose na dvije skupine: one koje umanjuju samu ostvarenu dobit u obračunskom razdoblju te one koje umanjuju poreznu osnovicu poreza na dobit.

Porezni tretman tako hrvatskim poduzetnicima nudi sljedeće oblike potpora, poticaja i olakšica u kontekstu ostvarenja uspjeha u poslovanju (Šimurina et. al., 2012): Državne potpore za obrazovanje i izobrazbu dodjeljuju se pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju gospodarsku djelatnost, a možemo ih podijeliti prema vrsti poreza na korisnike

državne potpore za obrazovanje i izobrazbu, obveznika poreza na dobit, i korisnike državne potpore za obrazovanje i izobrazbu, obveznika poreza na dohodak, te prema vrsti poduzetnika na korisnika državne potpore kojeg se, prema propisu o financijskom poslovanju, smatra velikim poduzetnikom i korisnika državne potpore kojeg se smatra srednjim poduzetnikom te korisnika državne potpore kojeg se smatra malim poduzetnikom. Regionalna državna potpora dodjeljuje se sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku (NN 102/2012), koja Hrvatsku dijeli na tri prostorne jedinice, a to su Sjeverozapadna Hrvatska, Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska i Jadranska Hrvatska. Državna potpora za korisnika državne potpore koji obavlja djelatnost pomorskog prijevoza može iznimno osnovicu za obračun poreza na dobit ili dohodak od samostalne djelatnosti umanjiti i do 100 % opravdanih troškova za obrazovanje i izobrazbu, svejedno odnose li se ti troškovi na opće ili na posebno obrazovanje i izobrazbu, ako se obrazovanje provodi na brodovima upisanim u Hrvatski registar brodova. Državnu potporu za istraživačko-razvojne projekte mogu iskoristiti obveznici poreza na dobit i to kao dodatno umanjjenje porezne osnovice poreza na dobit za opravdane troškove projekta znanstvenih i razvojnih istraživanja i to u ukupnim svotama do 150 % opravdanih troškova projekta za temeljna istraživanja, do 125 % opravdanih troškova projekta za primijenjena istraživanja te do 100 % opravdanih troškova projekta za razvojna istraživanja. Olakšice i oslobođenja na područjima posebne državne skrbi (PPDS) primjenjuju se na područja o kojima Republika Hrvatska posebno skrbi kako bi potakle njihovu obnovu i razvitak, a radi postizanja što ravnomjernijeg razvitka svih područja Republike Hrvatske.

U Hrvatskoj je prisutna atraktivna investicijska klima za inozemne investitore. Ona pruža kroz porezni tretman istima sustav poreznih olakšica i poticaja. Isto vrijedi i za domicilna poduzeća. Hrvatsku karakterizira visoka stopa mobilnosti kapitala u poslovnom okruženju, a ona kao tranzicijska zemlja nastoji svojim poduzetnicima, domicilnim i inozemnim, omogućiti jednostavniji porezni tretman umanjnjem poreznog opterećenja, ali to za posljedicu ima umanjjenje državne potrošnje. Zbog toga je jedan od bitnih faktora prilikom donošenja lokacijskih investicijskih odluka i poznavanje ne samo tekuće porezne politike zemlje u koju se želi investirati, već i pretpostavka o tome kako će porezna politika te zemlje izgledati u budućnosti (Šimurina et. al., 2012). Hrvatska ima stabilan porezni sustav i nije sklona čestim izmjenama poreznih propisa i politika te stoga

ostvaruje uravnotežen porezni sustav koji poduzetnicima pruža pravedan i transparentan porezni tretman.

Porez na dobit ima značajne posljedice za interakciju poduzetnika i financijera u zajedničkom inovacijskom bloku; konkretno, visoka porezna stopa na poslovnu dobit obeshrabruje kapitalno financiranje i potiče financiranje duga ako su isplate kamata porezno odbitne (Desai i sur. 2003). Budući da je financiranje duga jeftinije i dostupnije većim tvrtkama, visoke stope poreza na dobit dovode manja poduzeća i potencijalne poduzetnike u nepovoljan položaj (Davis i Henrekson 1999), istovremeno smanjujući zadržanu dobit koja se može proširiti na pothvate nakon pokretanja. Slijedom toga, može se očekivati da će oporezivanje dobiti negativno utjecati na rast, posebno u malim poduzećima (Michaelas i sur. 1999).

Poduzeća i njegovi investitori su prilikom ostvarenja dobiti i poreznog tretmana različito tretirani, a taj se tretman odnosi na odnos povrata ulaganja temeljem vlastitih ili posuđenih sredstava. U tom kontekstu stanjena kapitalizacija može za poduzeće biti značajna prednost prilikom izbjegavanja plaćanja poreza na dobit. Trgovačko društvo isplatu kamate općenito može odbiti pri izračunu oporezive dobiti, a dividende ne, što trgovačkom društvu financiranom zajmovnim kapitalom daje prednost pred trgovačkim društvom financiranim vlasničkim kapitalom (Kesner-Škreb, 2004).

Poduzeća ostvaruju svoj poslovni promet u gospodarskim sektorima u kojima posluju. Oni tako kupuju proizvodne inpute od kojih kreiraju finalne proizvode i potom ih prodaju na tržištu. Razlika u kupnji inputa za proizvodnju finalnih proizvoda i u prodaji istih je dodana vrijednost. Na takav obračun obračunava se PDV po propisanim stopama (25 %, 13 %, 5 %) i poduzeće ga je dužno uplatiti u državni proračun.

Porezni tretman poduzetništva u Hrvatskoj se suočava s problemima u kontekstu implementacije fiskalnih mjera koje se odnose na poticanje investicija, kreiranja novog zapošljavanja, poslovanja poduzeća u dijelu zemlje koje je više ili manje razvijeno. Primjena poreznog tretmana mora biti neutralna te porezni sustav mora biti konzistentan da bi se takvim poreznim tretmanom ostvario dugoročni pozitivni ekonomski učinak i na poduzeće i na hrvatsko gospodarstvo. Prema efektivnom graničnom i efektivnom prosječnom poreznom opterećenju Hrvatska se nalazi daleko ispod prosjeka većine zemalja članica Europske unije, ali i drugih razvijenih zemalja (SAD, Švicarska, Norveška, Japan, Kanada, Australija) (Šimurina et. al., 2012). Iznos olakšica, oslobođenja

i poticaja u sustavu poreza na dobit u Republici Hrvatskoj iz godine u godinu raste, što se može smatrati dokazom podržavanja procesa fiskalne kompeticije, jer se uvođenjem novih mjera (u ovom slučaju olakšica, oslobođenja i poticaja), na štetu prihoda od poreza na dobit, privlače strani investitori uz istovremeno sprječavanje odljeva kapitala iz RH. Iz čega proizlazi kako sustav oporezivanja dobiti poduzeća u Republici Hrvatskoj nije neutralan te kako na to prije svega utječu brojne olakšice oslobođenja i poticaji kojima je cilj, prije svega, privlačenje ulaganja (Šimurina et. al., 2012).

Kako je već više puta navedeno, poduzetnici imaju veliku ulogu u razvoju ukupnog gospodarstva neke zemlje, a u ovom slučaju Republike Hrvatske. Budući da se porezi mogu promatrati kao obvezni nameti koje je poduzetnik dužan vratiti državi, poduzetnici ih često promatraju kao dodatak trošku poslovanja koji utječe na cjelokupnu ekonomsku stabilnost poslovanja. Hrvatska je i danas izazovno tlo za pokretanje i poslovanja poduzeća, bez obzira na njegovu veličinu te se još uvijek nije dovoljno oporavila od financijske krize, a pandemija COVID-a 19 dodatno je zakomplicirala ekonomsku situaciju gotovo svih poduzetnika. Danas se stoga može reći kako je poduzetnicima u cilju platiti što manje poreza.

Hrvatska, kao što je prethodno navedeno, troši velike iznose novca prilikom provođenja oporezivanja. K tome, neki istraživači tvrde kako su stope poreza prevelike što otežava plaćanje istih i često se dogodi da zbog kompleksnosti cijeloga sustava dođe do nepredviđenih odstupanja. Najčešće navođeni problemi kod poduzetnika su svakako visoke stope poreza na dobit koja iznosi 18 % za poduzetnike koji su ostvarili prihode veće od 7.500.000,00 kuna. Dodatno, visoka stopa PDV-a koja iznosi 25 % i jedna je od najviših u Europi, opterećuje poslovanje i nabavu materijala. Visoki doprinosi koje poduzetnici plaćaju po zaposleniku otežavaju zapošljavanje. Česte izmjene poreznih propisa te parafiskalni nameti se navode kao dodatne teškoće u poslovanju (Ministarstvo financija, 2017). Od 1.4.2022. godine proširena je primjena snižene stope PDV-a od 5 % i proširena je primjena stope PDV-a s 25 % na 13 % i nekih dobara i usluga s 25 % na 5 %. Smanjenjem stope PDV-a s 25 % i 13 % na 5 % omogućeno je porezno rasterećenje građana i gospodarstva suočenih s rastom troškova.

Fiskalna politika Vlade RH je provela određen broj mjera za olakšavanje ekonomske krize uzrokovane pandemijom, no poduzetnici često navode kako su nedovoljno informirani o tome kako upravljati porezima s kojima se susreću. Za poslovanje tvrtki,

moderni poduzetnici moraju zaposliti dobro obrazovane menadžere koji poznaju područje financija te stoga mogu koristiti porezno planiranje za optimizaciju planova poslovanja. Važnost poreznog planiranja postaje sve više prepoznato i u svijetu poduzetnika. Svrha poreznog planiranja je realno analizirati položaj poduzeća i oblikovati optimalno rješenje kako bi se moglo efikasno rasporediti porezni teret. Metode za provođenje poreznog planiranja u poduzetništvu uključuju optimizaciju poreznog tereta, smanjenje tekućih poreznih obveza ili njihova odgoda. Naravno, ovo podrazumijeva da se sve planiranje provodi u okviru zakonom naloženih propisa.

Za razvoj poduzetništva u Hrvatskoj veliku ulogu imaju i MINPO, HBOR, HUP, HGK, HOK, EBRD i CEPOR te mnogi drugi. Zajedno ove institucije donose i implementiraju zakonske i institucionalne okvire koji su bitni za razvoj poduzeća. Najvažniji zakoni koji utječu na poduzetnike su Opći porezni zakon, Zakon o porezu na dobit, Zakon o porezu na dohodak i Zakon o porezu na dodanu vrijednost. Broj plaćanja poreza za poduzetnike u Hrvatskoj iznosi 19, dok je europski prosjek 20. Slovenski poduzetnici, na primjer, moraju plaćati samo 11 poreza. Povećanje poduzeća posljedično dovodi do toga da se povećavaju prosječni troškovi. Ipak, trošak po jedinici dobiti i jedinici prihoda teže padaju manjim poduzetnicima. Najveće troškove stoga nose mikropoduzeća s 5 ili manje zaposlenika, a tih poduzeća ima najviše u Hrvatskoj (Liebregts, 2016).

Međutim, postoji jedan (transparentan) izuzetak od pravila jednakog tretmana koji bi mogao riješiti ove probleme, a to je da novoosnovana poduzeća smiju zadržati svoju dobit za ponovna ulaganja. Činjenica da nove tvrtke stvaraju korisno znanje o novim tehnologijama i poslovnim modelima (čak i ako u konačnici propadnu) opravdava ovo odstupanje od načela neutralnosti. To ne znači da bi osobni dohodak ostvaren od novoosnovanih poduzeća trebao biti oslobođen poreza, jer bi to moglo pokrenuti neproduktivnu poreznu arbitražu i promovirati samostalno samozapošljavanje (Liebregts 2016).

Ovom bi se reformom olakšalo i privlačilo ostvarivanje i reinvestiranje dobiti, istodobno stvarajući teško okruženje za odabir tvrtki bez stvaranja potrebe za razvijanjem kriterija za javnu potporu. Uz to, ovo podržava nove pothvate bez izdvajanja resursa iz uspješnih tvrtki i izbjegava rizik da se izravna državna potpora usmjerava na pogrešne tvrtke. Ipak, za implementaciju ovakve politike postoji još jedan nezanemariv rizik. Ovakav prijedlog zakona bi mogao potaknuti poduzetnike da troše manje vremena i truda na udovoljavanje

zahtjevima potrošača, a više na razvijanje stručnosti za dobivanje takve javne potpore (Chetty i sur. 2019). U krajnjem slučaju, poduzetnička dobit mogla bi biti u potpunosti oslobođena poreza. Međutim, takva je politika više utopijska i teško da bi bila učinkovita. Povratak poduzetništvu uglavnom se ostvaruje od investitora i poduzetnika u obliku dividendi i kapitalne dobiti na njihovom čvrstom vlasničkom udjelu. Visoka stopa poreza na dividendu potiče poduzetnike da se oslanjaju na zadržanu dobit za financiranje širenja, ali također mogu zarobiti kapital u postojećim poduzećima, čime ometaju protok kapitala prema najperspektivnijim projektima u zajedničkom inovacijskom bloku (Chetty i Saez 2005). Ova je neravnoteža vjerojatno dio razloga zbog kojeg vlasnici većinu svog ekonomskog povrata dobivaju od uspješnog poduzetništva u obliku povećanih vrijednosti dionica. Slijedom toga, oporezivanje kapitalne dobiti na dionicama obično ima značajan učinak na financijske poticaje potencijalnih poduzetnika s velikim utjecajem i njihovih (kapitalnih) financijera (Cumming 2005).

Zajedno, ove studije sugeriraju da loše porezne politike smanjuju financijski dobitke od poduzetništva i riskiraju ekonomski rast zemlje. Potreban je određeni stupanj oporezivanja za financiranje temeljnih funkcija Republike Hrvatske te vlade. Oporezivanje pomaže ostvariti korisna javna ulaganja u budućnosti. Pitanje koje se postavlja nije treba li oporezivati poduzetničku aktivnost. Umjesto toga, ova istraživanja ističu važnost ispravljanja poreznih stopa i poreznih struktura. Troškovi pogrešnog shvaćanja poreza uključuju smanjeno poduzetništvo i inovacije, a time i niži dugoročni ekonomski rast, a ne samo smanjeni poticaj za poduzetnički rad.

Uz to, istraživanja sugeriraju da je dizajn poreznog zakona jednako kritičan kao najviša vrijednost prihoda. Prvi prijedlog je kako bi kreatori politike trebali porezni zakon smatrati jednim jedinstvenim objektom, umjesto da porez na osobni i korporativni dohodak gledaju kao na međusobno neovisno poslovanje. Drugo, ciljanje male klase poreznih obveznika s visokim dohotkom s poskupljenjima ne umanjuju štetu pretjeranog oporezivanja.

Poduzetništvo je temelj za rast produktivnosti, ali ovaj rast se ne događa automatski. Umjesto toga, poduzetnici moraju biti voljni usvojiti inovacije kroz nova i postojeća poduzeća. I ovdje su istraživanja pokazala značajan utjecaj zakona o porezu na dohodak na poslovnu dinamičnost i, samim tim, produktivnost. Razlike u poreznom tretmanu dobiti i gubitaka također mogu imati snažne učinke na poticaje za odabir rizičnijeg sektora

za poduzetnike. Primjerice, prema progresivnom poreznom rasporedu, dobit će poduzetnika gurnuti u viši porezni razred, dok će gubici imati suprotan učinak. Ovo podrazumijeva da će dobit biti podložna višoj poreznoj stopi od stope prema kojoj se mogu odbiti svi gubici, što će preuzimanje rizika učiniti manje atraktivnim.

Slično tome, dobit od partnerstva ili vlasništva podliježe porezu na zarade, ali gubici od takvog poslovanja ne mogu se odbiti porezom na plaću, što opet implicira da će poduzetnici zadržati manje svoje dobiti nego svojih gubitaka. Za razliku od ova dva mehanizma, mogućnost uključivanja kada kombinirani porezi na dohodak i plaće postanu dovoljno visoki čini preuzimanje rizika privlačnijim smanjenjem porezne stope na dobit, ukoliko tretman gubitaka ostaje nepromijenjen. Konačno, asimetrični tretman nekorporativne dobiti od partnerstva ili vlasništva podliježe porezu na plaću, ali gubici iz takvog poslovanja ne mogu se odbiti porezom na plaću, što opet obeshrabruje preuzimanje rizika. Malo poduzeće obično teško prodaje kapital vanjskim ulagačima, prisiljavajući poduzetnika da snosi značajne rizike, on implicitno dijeli rizike s vladom, na primjer, štedeći poreze kada poduzeće ima gubitke.

Istraživanja pokazuju da se negativni učinak na gospodarski rast ubrzava rastom poreznih stopa. Dakle, porezi na širokoj osnovi s niskom poreznom stopom će vjerojatnije poticati zdrav ekosustav inovacija i poduzetništva, nego porezni režimi izgrađeni na visokim stopama i velikom nizu rupa koje smanjuju poreznu osnovicu. Ova je lekcija posebno važna zbog ključne uloge koju imaju poduzetnici u generiranju novih ideja koje povećavaju prosperitet društva kao cjeline. Razmatrajući kako i razina i dizajn poreznog zakona utječe na poduzetnike, kreatori politike mogu poduzeti korake za poboljšanje gospodarskog rasta i tako dovesti i do rasta životnog standarda za desetljeća koja dolaze. Niže stope poreza na dobit povećavaju ulazak u tvrtke, povećanjem povrata rizika i poticanjem dohotka da se prebaci s osobnog na porez na dobit te potiču veća ulaganja firmi kada postoji bolja infrastruktura za poštivanje poreza.

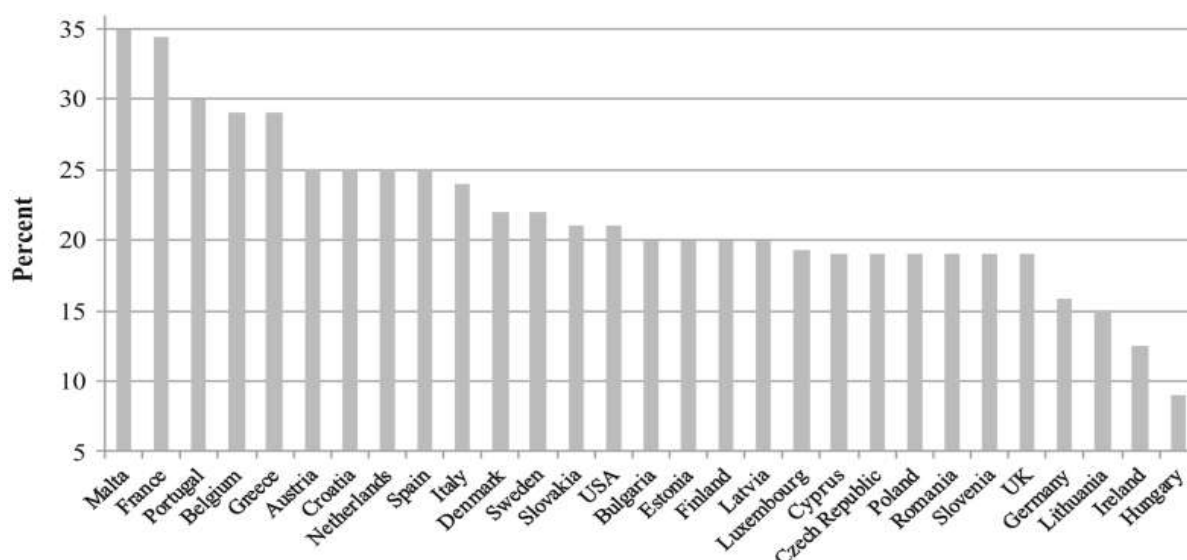
3.4. Usporedba poreznog tretman Hrvatske i EU

Porezni tretman poduzeća u Hrvatskoj u komparaciji sa zemljama članicama EU-a je silan i koncipiran na načelima jednostavnosti, transparentnosti, niskim nominalnim stopama oporezivanja te davanjem investicijskih poticaja, posebice za izravne inozemne investicije. Određene zemlje članice EU koje su duže članice Unije imaju kompleksnije i

manje transparentne porezne sustave sa višim nominalnim poreznim stopama pa su kao takve i manje atraktivne za inozemne investitore. Od poreznih poticaja koji su najčešće u uporabi među starim zemljama članicama EU-a treba istaknuti sniženu stopu poreza na dobit i to za mala i srednja poduzeća, zatim olakšice usmjerene na poticanje istraživanja i razvoja, zaštitu okoliša i regionalnog razvoja, dok se porezni praznici koriste rijetko i u vrlo limitiranom obliku (Šimurina et. al., 2012). Za „nove“ zemlje članice karakteristično je izraženije korištenje povlastice u obliku poreznih praznika, a također se posebno potiču regionalni razvoj, strateški važne investicije te kao i u „starim“ zemljama članicama EU-a istraživanje i razvoj te mala i srednja poduzeća (Šimurina et. al., 2012).

U EU se zakonska stopa poreza na dobit kreće od 35 % na Malti do 9 % u Mađarskoj (Grafikon 3). Iako zdrava institucionalna konkurencija među državama članicama uz ovu maržu smanjuje stope, EU ima središnju ulogu u sprječavanju trke prema dnu i mora djelovati kao čuvar poslova pregovaranih između nacionalnih vlada i velikih multinacionalnih korporacija (Paturot i sur., 2013). Iako smanjuju efektivne porezne stope, takve iznimke krše načela neutralnosti i transparentnosti. Unija bi, stoga, trebala poticati države članice da uklone razlike između zakonskih i učinkovitih stopa poreza na dobit koje proizlaze iz tih poslova.

Grafikon 3. Zakonska stopa poreza na dobit u zemljama EU-a i SAD-u, 2018.

Izvor: OECD i Eurostat (2019)

Na primjer, jedno nedavno istraživanje utvrđuje snažnu negativnu vezu između državnih prihoda, poreza i poduzetništva. Konkretno, autori utvrđuju da svaki postotni bod povećanja u državnoj stopi poreza na dobit rezultira padom broja zaposlenih radnika za 3,7 – 4,4 % u *startup* tvrtkama. Još jedna studija pokazuje da, kako državni porezi rastu, tako i broj *startupa* opada. Sukladno tomu, povećanje stope poreza na kapitalnu dobit smanjuje iznos rizičnog kapitala uloženog u *startupeve*. Kako *startupovi* sazrijevaju, pristup većim fondovima kapitala postaje sve vrijednije kako bi se olakšala ulaganja koja povećavaju produktivnost (Ministarstvo financija, 2017).

Porez na dohodak igra veliku ulogu u ovom procesu oblikovanjem pravne strukture tvrtki. Točnije, interakcija između osobnih i poreznih zakona za tvrtku mogu zajednički oblikovati odluke o tome kako će organizacija funkcionirati.

Standardne porezne stope na dividende i kapitalne dobitke znatno se razlikuju među zemljama EU-a. Štoviše, postoji mnogo načina na koje se efektivne stope razlikuju od standardnih stopa. Primjerice, švedske stope poreza na dividendu i kapitalnu dobit razlikuju se između 20 % i 60 % za fizičke osobe. U međuvremenu, u Irskoj stopa poreza na dividendu iznosi 51 %, dok se stopa poreza na kapitalnu dobit pod određenim uvjetima može smanjiti s 33 % na nulu. Razine su niske, a varijacije su u Hrvatskoj gdje obje stope iznose 12 % (Ministarstvo financija, 2017), a od 1.1.2021. obje te stope su 10 %.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Za potrebe rada proveden je intervju sa 5 poduzeća. Na postavljena pitanja odgovarale su odgovorne osobe, odnosno direktori u navedenim poduzećima. Od petoro ispitanih poduzeća jedno je obrt, dva mikro poduzeća te dva srednja poduzeća. Četiri od pet poduzeća je upoznato s hrvatskim sustavom oporezivanja te misle da njihova plaća i plaća njihovih zaposlenika košta više od neto isplate, dok jedno od pet poduzeća nije pretjerano upoznato sa sustavom oporezivanja plaće te zna da se na plaću obračunava prirez ovisno o prebivalištu, i da se na plaću obračunavaju mirovinski i zdravstveni doprinosi. Nadalje, 5 od 5 poduzeća misli da su porezna opterećenja prevelika i da bi smanjenje poreznih opterećenja utjecalo na primanja direktora i zaposlenika poduzeća tako da bi njihov dohodak u tom slučaju bio veći, da je previsok PDV i da se na plaću od 10.000,00 kn

mora dati otprilike još toliko za mirovinsko i zdravstveno i poreze. Da su porezi manji, u firmi bi sigurno podigli plaće.

Na pitanje: *Smatrate li da važeće stope poreza čine poduzetnike u RH nekonkurentnim u odnosu na zemlje EU-a i zemlje u regiji?* 2 od 5 poduzeća smatra da je to djelomično točno te da je bitna brza i konkretna detekcija onih poduzetnika od strane poreznih i sudskih vlasti koji ne poštuju propise i nepoštenim radom narušavaju zdrave tržišne odnose. 1 od 5 poduzeća smatra da važeće stope ne utječu bitno na konkurentnost te da su kvaliteta i stručna radna snaga puno bitnije od porezne politike. 1 od 5 poduzeća odgovara da smatra da važeće stope poreza RH čine nekonkurentnim u odnosu na druge države. 1 od 5 poduzeća ne zna, jer do sada nisu poslovali s inozemstvom.

Na pitanje: *Mislite li da važeće stope poreza koče uspješnije poslovanje poduzetnika u RH i da je nužna reforma poreznog sustava?* 1 od 5 poduzeća smatra da bi bile potrebne reforme u dijelu oporezivanja dohotka, kao i u dijelu smanjivanja opće stope PDV-a. 1 od 5 poduzeća misli da samo previše administracijskih poslova i neefikasno sudstvo koče uspješnije poslovanje poduzetnika. 1 od 5 poduzeća smatra da je nužna reforma poreznog sustava. 1 od 5 poduzeća smatra da su potrebni niži porezi, jednostavnije knjigovodstvo i računovodstvo jer se puno puta moraju savjetovati sa stručnjacima za knjigovodstvo izdaju li neki račun s prijenosom porezne obveze ili bez nje. Nadalje, u poslovanju se susreću sa zakonom o javnoj nabavi koji nije usklađen u dijelovima s poreznim zakonima, odnosno zakonima o računovodstvu te svakako smatraju da je potrebno značajno smanjiti porez na dobit. 1 od 5 poduzeća misli da je djelomično bitnija sigurnost i stalnost u poreznom sustavu i postavljanje jasnih pravila.

Na pitanje: *Ovisi li visina ulaganja u istraživanja i inovacije o poreznim stopama?* 3 od 5 poduzeća odgovara sa da, te smatra da porezno opterećenje treba umanjiti za dio dobiti koji služi za reinvestiranje, ulaganje u nove proizvode, istraživanje i razvoj novih tehnologija, ali pod vrlo jasnim kriterijem. 1 od 5 poduzeća smatra da ovise jer ako su porezne stope manje, manje su i razine ulaganja. 1 od 5 poduzeća smatra da u našem slučaju ne jer su visoki porezi u stvari poticaj da se više ulaže.

Na pitanje: *Smatrate li da je nužna porezna politika koja potiče ulaganja i daje potpore za radna mjesta i zapošljavanje?* 5 od 5 poduzeća odgovara sa da, te da postoje različiti poticaji, ali je relativno komplicirano dobivanje poticaja. Isto tako, smatraju da bez poreza ne bi bilo prihoda koji bi se mogli davati kao potpora za nova radna mjesta i zapošljavanje,

i da je nužna porezna politika gdje će Porezna uprava djelovati kao savjetnik poduzećima i prilikom prvih kontrola davati upozorenja i smjernice, a ne odmah kazne.

Na pitanje: *Što mislite o tome da je potrebno težiti usklađivanju poreznog sustava na razini EU-a?* 4 od 5 poduzeća smatra da je potrebna usklađenost, dok 1 od 5 poduzeća ne zna jer do sada nisu poslovali s drugim EU članicama.

5. ZAKLJUČAK

Porez je ključan za sposobnost bilo koje vlade da financira osnovnu javnu infrastrukturu i kolektivna dobra. Stoga, tamo gdje se vlada zalaže za umjerenost, razvijaju se i zdrave državne financije. Obzirom na ukupnu razinu poreznih prihoda potrebnih za osiguravanje dugoročnog stabilnog vladinog proračuna, umjereno, neutralno i transparentno oporezivanje su ključni za poticanje poduzetništva u cijeloj Europi pa tako i u Hrvatskoj. Pridržavanje ovih triju načela zahtijeva stalne napore kako bi porezni sustav bio jednostavan, jasan i učinkovit u odnosu na interesne skupine koje lobiraju za izuzeća i iznimke.

S obzirom na istaknutost poduzetništva u raspravama o javnoj politici, poduzetništvo mora biti dobro definirano da bi se razumjelo njegov jedinstveni doprinos gospodarskom rastu i inovacijama. Poduzetnici se razlikuju zbog svoje spremnosti da preuzmu rizik i ostvare ekonomsku zaradu putem novih načina služenja robi ili usluzi. Te nove metode mogu uključivati stvaranje novog poslovnog modela, učinkovitije udovoljavanje potrebama potrošača ili pružanje nižih cijena od konkurencije.

Porezna politika može utjecati na odluke koje poduzetnici donose o ulasku u industriju, ulaganju i sudjelovanju u preuzimanju rizika kroz dva kanala: porezne stope s kojima se poduzetnici suočavaju na svoj dohodak i strukturu poreznog zakona - na primjer, kako porezni zakon tretira gubitke i kapitalne investicije.

Porezni zakonik kakav je trenutno izgrađen nije u potpunosti vjetar u leđa za poduzetnike. Ipak, porezni zakon poduzetnicima daje nekoliko prednosti, uključujući odgodu poreza na dohodak od rada i preferencijalnu poreznu stopu na kapitalnu dobit. Ključno je za kreatore politike utvrditi mjesta na kojima se Zakon može poboljšati tako da ne stoji na putu uspjehu poduzetnika.

6. LITERATURA

1. Brys, B. (2011). Wage Income Tax Reforms and Changes in Tax Burdens: 2000-2009". *OECD Taxation Working Papers*, 9 (5), 79-112
2. Chetty, R., & Saez, E. (2005). Dividend taxes and corporate behavior: Evidence from the 2003 dividend tax cut. *Quarterly Journal of Economics*, 120(3), 791–833.
3. Chetty, R., Looney, A., & Kroft, K. (2009). Salience and taxation: Theory and evidence. *American Economic Review*, 99(4), 1145–1177.
4. Cordes, J. J. i Juffras, J. N. (2012). State Personal Income Taxes", u "The Oxford Handbook of State and Local Government Finance", *Oxford University Press*, 300-332
5. Cumming, D. (2005). Agency costs, institutions, learning, and taxation in venture capital contracting, *Journal of Business Venturing*, vol. 20(5), 573–622.
6. Davis, S. J., Henrekson, M. (1999). Explaining national differences in the size and industry distribution of employment, *Small Business Economics*, 12(1), 59–83.
7. Desai, M., Gompers, P., & Lerner, J. (2003). Institutions, capital constraints and entrepreneurial firm dynamics: Evidence from Europe", *NBER working paper no. 10165*. Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.
8. European Commission. (2013(a)). "Government Finance Statistics: Summary Tables, Data 1997-2012", *Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg*.
9. European Commission. (2013(b)). Taxation Trends in the European Union: Data for the EU Member States, Iceland and Norway: 2013 edition, *Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg*.
10. Feld, L. P. i Kirchgässner, G. (2003). The Impact of Corporate and Personal Income Taxes on the Location of Firms and on Employment: Some panel Evidence for the Swiss Cantons, *Journal of Public Economics*. 87 (4), 129–155.
11. Forest Time. How Do Tax Rates Affect Entrepreneurship? Dostupno na <https://smallbusiness.chron.com/tax-rates-affect-entrepreneurship-39006.html>
12. Hrvatska enciklopedija. Porezi. Dostupno na <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530>
13. Jelčić, B. (2001). *Javne financije*. Zagreb: RRiF-plus.

14. Jelčić, B., Jelčić, B. (1998). *Porezni sustav i porezna politika*, Zagreb: Informator.
15. Kesner Škreb, M. (1995). Porez na dodanu vrijednost, *Financijska teorija i praksa*, 19 (6), 655-657
16. Kesner Škreb, M. (2004). Porez na dohodak, *Financijska teorija i praksa*, 5 (1), 141 – 143
17. Kesner-Škreb, M. (2004). Porez na dobit, *Financijska teorija i praksa*, 28 (4), 501-504
18. Lee, Y. i Gordon, R. H. (2005). “Tax Structure and Economic Growth”, *Journal of Public Economics*. 89, 1027–1043.
19. Liebrechts, W. J. (2016). Institutional explanations for patterns of entrepreneurial activity: The case of the Dutch task market”, FIRES deliverable D5.3. Financial and Institutional Reforms for an Entrepreneurial Society. Dostupno na <http://www.projectfires.eu/>
20. Messere, K. (2000). “20th Century Taxes and Their Future”, *Bulletin for International Fiscal Documentation*. 54 (1), 2-29.
21. Michaelas, N., Chittenden, F., & Poutziouris, P. (1999). “Financial policy and capital structure choice in UK SMEs: Empirical evidence from company panel data”, *Small Business Economics*, 12(2), 113–130.
22. Ministarstvo financija, Porezna uprava, Osobni dohodak. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/OsobniOdbitak.aspx?fbclid=IwAR0DZpy3p79uYd_CHaHsnvEwKE4DGmoFH66-Zhmm7ExZVZoXbNTfBSnld34
23. Ministarstvo financija, Porezna uprava, Porez na dohodak. Dostupno na <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Porez-na-dohodak-SIZanimanja.aspx?fbclid=IwAR1EV7IEJ37rwVbf-Un06gXESibCLi1TSviON3LHyrDcQuAKcu8E4j6V0Qo>
24. Moj bankar. Izravni porez. Dostupno na <https://www.moj-bankar.hr/Kazalo/I/Izravni-porez>
25. OECD. (2013(a)). Revenue Statistics 1965-2012. *OECD Publishing, Paris*.
26. OECD. (2013(b)). Taxing Wages 2013. *OECD Publishing, Paris*.

27. Paturot, D., Mellbye, K. i Brys, B. (2013). "Average Personal Income Tax Rate and Tax Wedge Progression in OECD Countries", *OECD Taxation Working Papers. Paris.*
28. Porezni vodič, Porez na dohodak. Dostupno na: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/109/dohodak.pdf?fbclid=IwAR0hU5AcCJduR9VZ9-KrRzf6_mc_Yo3t7XZmHg3l3vrrnwxHy0TRSaDcgO4
29. Pravilnik o porezu na dobit, NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18, 1/19, 1/20, 59/20, 1/21
30. Šimović, H., Deskar – Škrbić, M. (2016). Efikasnost poreza na dodanu vrijednost u Hrvatskoj, *EFZG working paper series*, 5(2), 1 – 16
31. Szarowská, I. (2013). Effects of Taxation by Economic Functions on Economic Growth in the European Union, *6th International Scientific Conference: Finance and the Performance of Firms in Science, Education and Practice*. Tomas Bata University, Zlin, Czech Republic, 5 (3), 746–758.
32. Šimović, J., (1998). Socijalni učinci poreza na dodanu vrijednost, *Revija za socijalnu politiku*, 5 (2–3), 99 – 109
33. Šimurina, N. et. al. (2012). Specifičnosti sustava oporezivanja dobiti poduzeća i njihov utjecaj na poreznu konkurentnost, u knjizi Bratić, V., Fsbis, M. (2012). *Skrivena javna potrošnja: sadašnjost i budućnost poreznih izdataka*, Institut za javne financije, Zagreb, str. 91 – 105
34. Trading Economics. Croatia Corporate Tax Rate. Dostupno na: <https://tradingeconomics.com/croatia/corporate-tax-rate>
35. Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20
36. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22
37. Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20
38. Yilmaz, S., Vaillancourt, F. i Dafflon, B. (2012). "State and Local Governments: Why they Matter and How to Finance Them", *Oxford University Press*, 7 (2), 105–136.

Prilozi

Tablica 2. Podjela poreznog sustava Republike Hrvatske	9
Tablica 2. Porezne stope godišnjeg poreza na dohodak u Hrvatskoj	12
Tablica 3. Porezne stope poreza na dobit u Hrvatskoj	13
Tablica 4. Karakteristike PDV – a i izračun porezne stope	16
Tablica 5. Udio poreznih prihoda u BDP-u Hrvatske s obzirom na oblik poreza od 2013. do 2017.	18
Grafikon 1. Porez na dobit u Hrvatskoj 2012. – 2021. godine	14
Grafikon 2. Kretanje poreznih prihoda u RH u periodu 2013. - 2017.	17
Grafikon 3. Zakonska stopa poreza na dobit u zemljama EU i SAD-u, 2018.	29

PITANJA ZA INTERVJU:

1. Oblik poduzeća u kojem poslujete? (Obrt, d.o.o., d.d.)
2. Koje je područje Vašeg pretežitog poslovanja (turizam, trgovina, građevina, industrija, ostalo) i veličina poduzeća (Mikro, Makro, Srednje, Veliko)
3. Jeste li upoznati s hrvatskim sustavom oporezivanja i mislite li da Vaša i plaća ostalih zaposlenika košta i više od neto isplate?
4. Mislite li da su porezna opterećenja u Republici Hrvatskoj prevelika i što mislite kako bi smanjenje poreznih opterećenja utjecalo na Vaša primanja i primanja Vaših zaposlenika?
5. Smatrate li da važeće stope poreza čine poduzetnike u RH nekonkurentnim u odnosu na zemlje EU-a i zemlje u regiji?
6. Mislite li da važeće stope poreza koče uspješnije poslovanje poduzetnika u RH i da je nužna reforma poreznog sustava?
7. Ovisi li visina ulaganja u istraživanja i inovacije o poreznim stopama?
8. Smatrate li da je nužna porezna politika koja potiče ulaganja i daje potpore za radna mjesta i zapošljavanje?
9. Što mislite o tome da je potrebno težiti usklađivanju poreznog sustava na razini EU-a?